

Lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050**294/00.04.01/2021****KH 04.10.2021 § 251**

Keski-Suomen liitto pyytää Keuruun kaupungilta lausuntoa Keski-Suomen strategiasta 2025-2050 ja sen ympäristöselostuksesta. Lausunto pyydetään antamaan 8.10.2021 mennessä ja se tulee laatia lausuntopalvelu.fi –palvelussa. Lausunnon antajien näkemyksiä käytetään strategian työstämisessä maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa.

Keski-Suomen maakuntahallitus käynnisti strategian laatimisen 23.10.2020. Maakuntahallitus päätti koota Keski-Suomen strategiaan:

- tahtotilan maakunnan pitkän aikavälin kehittämisestä vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma)
- lähivuosien yhteiset toimenpiteet ja arvio niiden rahoittamisesta vuosille 2022-2025 (maakuntaohjelma)
- älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021-2027, joka ohjaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä.

Keski-Suomen strategian teemat ja näkökulmat muodostuvat niistä asioista, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja.

Strategiaa on tehty koronapandemian aiheuttamassa poikkeuksellisessa tilanteessa. Strategiassa huomioidaan pidemmän aikavälin tavoitteet kriisistä selviämiseksi, myönteisen talous-, työllisyys- ja investointikehityksen varmistamiseksi sekä muutosjoustavuuden vahvistamiseksi.

Keski-Suomen strategiasta päättää uusi maakuntavaltuusto 3.12.2021.

Keuruun kaupungin lausunto Keski-Suomen strategialuonnoksesta

Strategialuonnos jakautuu kasvun kärkiin, aluekehittämisen painopisteisiin ja niiden strategiaan tavoitteisiin lähivuosina 2022-2025 sekä aluekehittämisen painopisteisiin pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050.

Keuruun kaupunki toteaa, että yleisellä tasolla strategialuonnos kuvaa hyvin Keski-Suomen tulevaisuudennäkymiä. Maakunnan kehitty-

miseen, elinvoimaisuuteen ja houkuttelevuuteen on yleisesti otettu hyvin kantaa. Valitut kasvun kärjet ovat hyviä ja oleellisia, mutta Keuruun kaupunki toivoo, että maakunnan vahvuus laadukkaana, edullisen, luonnonläheisen ja turvallisen asumisen ympäristönä otettaisiin huomioon. Suomessakin on nähtävillä kaupungistumisen varjopuolet; kun ihmiset pakkautuvat eteläiseen Suomeen on asuntojen kysyntä valtavaa ja huimat kustannuserot asumisessa eriarvoistavat ihmisiä. Asumisen laadukkuus ja edullisuus ovat Keski-Suomen valtteja – täällä jokaisella on mahdollisuus tasapainoiseen elämään. Myös turvallisuuden näkökulmasta katsottuna Keski-Suomi voisi korostaa houkuttelevuuttaan; lasten ja nuorten turvallisuus suurkaupungeissa tapahtuvan rikollisuuden, jengiytymisen ja sosio-ekonomisen polarisaation myötä heikkenee. Keski-Suomi tarjoaa väljempää ja turvallisempaa kasvu ympäristöä lapsiperheille.

Seuraavassa Keuruun kaupunki ottaa kantaa aluekehittämisen painopisteisiin ja niiden tavoitteisiin:

Kasvun maaperä

Keuruun kaupunki haluaa nostaa esiin seutukaupunkien akuutin tarpeen osaavan työvoiman saatavuudelle. Strategiassa tulisikin painottaa koulutuksen ja yritys elämän yhteistyötä siten, että sekä toisen asteen että korkeamman asteen koulutusta olisi saatavilla seutukaupungeissa joko etäopetuksena, lähiopetuksena tai hybridimallina. Yritysten tarpeet työvoiman saatavuudelle alasta riippumatta ovat akuutteja jo nyt, joten koulutuksen tulisi muuntautua nopeammin ja joustavammin yritysten tarpeisiin seutukaupungeissa. Elinvoimaiset ja vahvistuvat seutukaupungit ja niiden kehittyvät yritykset ovat voimavara myös maakuntakeskuksen kasvuille ja seutukaupunkien naapurina olevien pienempien kuntien elinvoimaisuudelle.

Keuruun kaupunki pitää tärkeänä TKI-toiminnan syntymiselle nopeaa reagointia eri toimialojen tarpeisiin. Yhteistyö maakuntaliiton, kuntien ja niissä toimivien yritysten kesken on oltava saumatonta ja TKI-toiminnan syntymistä tukevien rahoitusinstrumenttien tulee olla tiedossa jo hyvissä ajoin ennen paikallisen tarpeen syntymistä, jotta reagointi on sujuvaa.

Keuruun kaupunki pitää tärkeänä, että opiskelumahdollisuudet laajenevat maakuntakeskuksen sijaan maakunnan joka kolkkaan. Niin nuoren peruskoulunsa päättäneen kuin uranvaihtajankin tulee pystyä laajentamaan ja kehittämään osaamistaan myös kotipaikkakunnallaan.

Koulutusmahdollisuuksien tulee pohjautua työelämän tarpeisiin aiempaa joustavammin ja ripeämmin. Koulutuksen tulee mukautua ai-

empaa vahvemmin opiskelijan tarpeisiin sen sijaan, että mahdollisuudet ovat ennalta lukkoon lyötyjä. Usein yritysten kasvun esteenä ovat kankeat ja jäykät koulutuslaitokset.

Koulutustarpeita ja -mahdollisuuksia tulee tarkastella paikallisesti. Pohjoisessa Keski-Suomessa voi olla hyvin erilaiset tarpeet verrattuna läntiseen maakunnan osaan. Koulutuksen kehittämisessä tulisikin panostaa ns. täsmäkoulutukseen, jolla tuetaan kunkin alueen paikallisia tarpeita.

Työllisyyden edistämisen suhteen Keuruun kaupunki katsoo, että aiempaa tiiviimpi ja vahvempi yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa olisi tarpeen. Yrittäjyyden markkinoinnissa niin maakunnan, kuntien kuin yrittäjienkin tulee tiivistää viestiään yrittäjyyteen kannustamiseen. Keskitetty ja kuuluvampi ääni kantaa kauemmas. Yrittäjyyskoulutusta tulee lisätä ja sen tarjontaa laajentaa. Nuorille tulee olla tarjolla aiempaa laajemmin työssäoppimis- tai harjoittelupaikkoja, jotta valmistuttuaan nuori pääsee heti kiinni työelämään.

Strategiassa tulee ottaa kantaa sote-palvelujen siirtymisestä hyvinvointialueille vuonna 2023. Miten varmistamme maakunnassa sen, että matalankynnyksen hyvinvointipalvelut ovat tarjolla kaikille ja paikallisiin tarpeisiin kohdistuen, kun järjestämisvastuu ja päätöksenteko eriytyvät maakunta- ja kuntatasoille? Maakunnan edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä tulee tiivistää aiemmasta.

Kestävän maailman kasvattaja

Keuruun kaupunki katsoo, että hiilineutraaliuteen pyrkimisessä on oleellista tukea yrityksissä tapahtuvaa kehitystä ja vihreää siirtymää. Kun vihreä siirtymä syntyy ja kehittyy yrityksissä luontaisesti, on kasvu kohti hiilineutraaliutta tällöin vankemmalla pohjalla. Vihreän siirtymän pohjalle syntyvään TKI-toimintaan ja sen tukemiseen tulee kyötä reagoimaan nopeasti.

Kiertotalouden näkökulmasta katsottuna Keuruun kaupunki näkee maakunnallisen ruokajärjestelmän kehittämisen tärkeänä. Yhteistyön ja tiedon tiivistämisellä paikalliset ja maakunnalliset toimijat pystyvät pärjäämään esimerkiksi julkisten toimijoiden kilpailutuksissa paremmin. Keuruun kaupunki ehdottaa ns. ruokafoorumien perustamista. Maakunnassa ei ole tällä hetkellä yhteenkokoavaa foorumia, jossa eri tuottajat ja palveluntarjoajat saisivat tietoa toisistaan ja voisivat luoda yhteenliittymiä. Yhteistyön lisäämisellä eri toimijat voivat saada mittaviakin synergiaetuja ja lähiruoalla olisi vahvempi rooli hankinnoissa.

Se, joka on keskellä

Liikkuminen maakunnan sisällä sekä matkailijoiden liikkuminen maakunnan eri osiin ovat aivan avainasemassa kun puhutaan saavutettavuudesta. Keuruun kaupunki haluaa nostaa poikittaisyhteydet liikumisen ja saavutettavuuden strategisiin kärkiin. Strategiassa mainitaan Ysitie, mutta siinä on unohdettu kokonaan läntinen Keski-Suomi ja valtatie 18, joka on merkittävä yhteys Jyväskylästä aina Vaasan asti. Vt 18 on yhteys muun muassa maakuntamme ja sen rajojen yli meneviin merkittäviin matkailukohteisiin (Petäjäveden Vanha Kirkko, Keurusselkä, Ähtäri, Tuuri, jne.)

Strategiassa tulisi huomioida Pohjanlahden yli kulkevat matkaajat, joilla on yhteys Vaasasta keskiseen Suomeen. Lisäksi on tärkeää huomioida, että vt 18 on oleellinen osa kulkureittiä Äänekosken biotuotetehtaalle, jonne ollaan lähitulevaisuudessa investoimassa merkittävästi. Lisäksi jo nyt on käynnistymässä Vaasa-Seinäjoki-Jyväskylä -liikennekäytävän kehittämisselvitys, jossa Keski-Suomen liitolta on merkittävä rooli. Näin ollen tämän poikittaisyhteyks-kokonaisuuden (rata, vt 18) tulisi olla mainittuna strategiassa.

Keuruun kaupunki haluaa nostaa esiin myös työmatka- ja asiointiliikenteen parantamisen maakunnan sisällä. Rataverkostoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota, sillä junaliikenne palvelee myös vähäpäästöisyyden tavoitteita. Esimerkiksi junavuorot tulee suunnitella palvelemaan työmatkaliikennettä. Tässä tarvitaan maakunnallista edunvalvontaa. *Maakunnan sisäisen poikittaisliikenteen sujuminen valtatie 23:lla tulee turvata, ja liittymien ja ohituskaistojen kehittyminen varmistaa luotujen kehittämissuunnitelmien mukaisesti.*

Monipaikkaisen työn ja opiskelumahdollisuuksien markkinoinnissa Keuruun kaupunki katsoo maakunnalla olevan tärkeä rooli koko alueen markkinoinnissa. Lähitulevaisuudessa tulee etsiä, löytää ja toimeenpanna uusia keinoja Keski-Suomen houkuttelevuuden lisäämiseksi uusien asukkaiden piirissä. Kukin kunta tekee markkinointia myös yksin, mutta vähäisiä resursseja olisi järkevää yhdistää voimakkaamman näkyvyyden saamiseksi.

Keuruun kaupunki pitää työperäisen maahanmuuton edellytysten parantamista erittäin tärkeänä, sillä yrityksiin tarvitaan tällä hetkellä todella kipeästi osaavaa työvoimaa. Paikalliset ja kotimaan työmarkkinat eivät kykene vastaamaan kaikkien toimialojen kysyntään tällä hetkellä, joten kansainvälistä rekrytointia ja työperäistä maahanmuuttoa ja sitä kautta kotoutumista tulee edistää vahvasti Keski-Suomessakin.

Hyvinvoinnin edistämisessä luonto, puhtaus, hiljaisuus ja rauhalli-

suus ovat Keski-Suomen myyntivaltteja ruuhka-Suomeen verrattuna. Hyvinvointipalveluita tuottavien yritysten tukeminen ja verkoston luominen ovat tärkeitä keskisuomalaisen hyvinvoinnin edistämisessä. Jo nyt eri kunnissa tehdään paljon ja luontoa ja hyvinvointia edistäviä yrityksiä on paljon, mutta ne ovat usein pieniä yrityksiä, joilla ei itsellään ole resursseja koota tarjontaa yhteen ja markkinoida sitä mahdollisesti.

Sydän Suomen

Keuruun kaupunki toteaa, että Lakeland-brändin kehittäminen ja sen roolin kasvattaminen on tärkeää koko maakunta huomioon ottaen. Matkailussa tulee nostaa maakunnan reuna-alueet näkyvimmin esiin, etenkin läntisessä Keski-Suomessa ja maakunnan rajan tuntumassa on yhä hyödyntämätöntä matkailupotentiaalia. Mänttä-Vilppula taidemuseoineen, Petäjäveden Unescon maailmanperintökohde Vanha kirkko, Keuruun luontomatkailu, *kilpaurheilutapahtumat* ja majoituspotentiaali yhdistettynä Vanhan Keuruun kulttuurialueeseen, Multian retkeilykohteet sekä Ähtärin pandat muodostavat kiinnostavan matkailullisen alueen, jota ei ole Keuruun kaupungin näkökulmasta katsottuna nostettu vielä maakunnallisesti esiin.

Maakunnan yhteenkuuluvuus sekä muutosjoustavuus ovat suuren koitoksen edessä. Keuruun kaupunki toteaa, että edessä olevat mitatavat ja historialliset uudistukset vaativat koko maakunnalta uudenlaista, yhtenäisempää ajattelutapaa ja yhteistyötä. Hyvinvointialueelle siirtyminen, TE-palveluiden siirtyminen kuntiin ja kuntien uusi rooli vaativat vahvaa maakunnallista otetta ja johtajuutta. Kuntien ei tule olla muutoksessa yksin, vaan tulevat rakennemuutokset onkin nähtävä mahdollisuutena johonkin aivan uuteen. Kunnat ovat nykyisellään siiloutuneet liiaksi ratkomaan ongelmiaan yksin, mikä syö resursseja ja aiheuttaa turhaa päällekkäistä työtä eri kunnissa. Nyt olisikin tilaisuus luoda aivan uudenlaista yhteistoiminnan kulttuuria kuntien välille. Maakuntaliitto on tässä tärkeä koordinaattori ja tiedonvälittäjä. Yhtenäisen keskisuomalaisen identiteetin rakentaminen vaatii rakennusmestarin, ja tässä Keski-Suomen liitolla nähdään olevan avainasema.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Noora Pajari, puh. 040 844 5778.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan lausunnon Keski-Suomen strategialuonnoksesta 2025-2050.

Päätös

Hyväksyttiin keskustelun kuluessa kursivoiduilla lisäyksillä yksimielisesti.

